

21.4.2022

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

Jätkäsaaren alueen katusuunnitelmaluonnokset

Palautteet katusuunnitelmaluonnoksista koostepiirustus 31740/2 (esillä 9.3 – 22.3.2022)

Tähän muistioon on kerätty tiivistelmä Jätkäsaaren alueelta laadittujen katusuunnitelmaluonnoksien esillä olon aikaisesta vuorovaikutuspalautteesta. Katusuunnitelmaluonnokset laadittiin Länsisatamankujasta välillä Hampurinkuja-Tyynenmerenkatu, Hietasaarenkujasta välillä Länsisatamankuja-Tyynenmerenkatu ja asemakaavassa nimeämättömästä katuaukiosta, joka rajautuu välillä Hampurinkuja-Länsisatamankuja-Tyynenmerenkatu. Aukion nimeksi on esitetty kaupungin nimistötoimikunnassa Bunkkerinaukio – nimeä.

Katujen ja katuaukion suunnittelu perustuu voimassa oleviin asemakaavoihin. Rakentamattomalle, nykyisin väliaikaiskäytössä olevalle aukiolle suunnitellaan raitiotien kääntöpaikkaa/päätepysäkkiä ja sitä ympäröiviä kulkuyhteyksiä. Katuaukion, Länsisatamankujan ja Hietasaarenkujan rakentaminen mahdollistaa asemakaavan mukaisen tavarasatama-aikaisen talletusvarasto Bunkkerin muuttamisen julkisia palveluita ja asumista säätäväksi hybridirakennukseksi. Lisäksi aukio mahdollistaa Tyynenmerenkadun varrelle sijoittuvan pienen liikekorttelin rakentamisen. Aukioalueen on tarkoitus toimia tiiviin kaupunkirakenteen keskelle sijoittuvana viihtyisänä ja korkeatasoisena oleskelu- ja kohtaamispaikkana monipuolisine istutuksineen.

Tiedote katusuunnitelmien esillä olosta on lähetetty 18.2.2022 kadun varren kiinteistöille ja Jätkäsaari-seura ry:lle. Suunnitelmaluonnoksen esillä olosta on julkaistu tiedote Helsingin Uutisissa 9.3.2022. Katusuunnitelmaluonnos oli esillä Helsingin kaupungin verkkosivulla osoitteessa www.hel.fi/suunnitelmat 9.3. – 22.2.2022 välisenä aikana.

Asiakkaita palveltiin koronapandemiasta johtuen ensisijaisesti verkossa ja puhelimitse numerossa 09 310 2211. Henkilökohtaista neuvontaa ja apua aineistoon tutustumiseen sai Kaupunkiympäristön asiakaspalvelusta puhelimitse ja asiakaspalvelutilasta rajoitetuin aukioloajoin.

Mahdolliset kommentit suunnitelmiin pyydettiin toimittamaan 22.3.2022 mennessä. Sähköpostilla saatiin kaksi (2) palautetta määräajassa.

Palaute:

Varpusten bunkkerista menettämien pesäpaikkojen tilalle korvaavia pesäpaikkoja, ja viheralueelle myös suojaisia pensaita.

Sinisävyjen lisääntyminen led-valaistuksen myötä pahentaa valosaastetilannetta, samoin kuin energiansäästömahdollisuuden käyttö valotehon lisäämiseen. Suositeltava värilämpötila on 2000 K kunhan spektri ei sisällä muutenkaan sinisiä aallonpituuksia.

Vastaus:

Katusuunnitelmaluonnosten koostepiirustuksessa on esitetty aukiolle istutettavaksi myös maanpeitepensaita laajasti raitiotien kääntöpaikan alueelle, sekä Länsisatamankujan ja muuntamorakennuksen väliin maanpeitepensaiden lisäksi 5 kpl kookkaampia pensaita. Aukiolle on esitetty myös katusuunnitelmaluonnoksessa istutettavaksi yht. 27 kpl lehtipuita. Puiden lajivalintoja tarkennetaan katusuunnitelmaehdotukseen, 4 kpl lehtipuista esitetään vaihdettavaksi havupuiksi.

Katuaukiokokonaisuuden valaistavat alueet ja niiden valaistustustehot on suunniteltu kaupungin ulkovalaistus ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti niin, että valaistuksen päätehtävät täyttyvät. Valaistuksen tarkoituksena on liikenneturvallisuuden lisäksi parantaa viihtyisyyttä sekä yleistä turvallisuuden tunnetta. Katuvalaistukselle suunniteltu värilämpötila 3000K ei ole vielä erityisen sininen, vaan kellertävän ja valkoisen rajalla. Valaisimien teho määräytyy sen mukaan, että saavutetaan kaupungin ohjeiden mukainen valaistustaso ko. alueella. Kohteessa on tarkoitus käyttää nykyaikaisia ledivalaisimia, joiden voidaan ajatella hyvinkin vastaavan yleisiin tämän päivän käsityksiin ja vaatimuksiin energiatehokkuudesta. Nykyaikaiset ledivalaisimet ovat lisäksi erittäin energiatehokkaita verrattuna vanhempiin perinteisiin valonlähdetyyppeihin. Kaupungin valaistuksen periaatteisiin kuuluu myös valaistuksen himmennys hiljaisen liikenteen aikana (yleensä öisin), mikä maksimoi energiansäästön ja minimoi häiriövalon/”turhan valaistuksen” määrää.

Palaute:

Bunkkerinaukion kääntölenkin turvallisuutta parannettava, Toijan veistos säilytettävä

Jätkäsaaren ja Ruoholahden asukasyhdistys Jätkäsaari-seura ry. kiittää mahdollisuudesta lausua Bunkkerinaukion katusuunnitelmaluonnoksesta (31740/2) ja esittää lausuntonaan seuraavan:

Jätkäsaari-seura pitää raitiovaunujen kääntölenkin sijoittamista aukiolle potentiaalisena riskinä alueella liikkuville ja siellä oleskeleville jalankulkijoille. Aukio rajoittuu Jätkäsaaren peruskoulun pihaan, jossa ei ole aukiolle kulkemista rajoittavia aitoja, ja näkyvyyttä koulun pihalta aukiolle rajoittaa koulun pihan kaakkoisnurkassa sijaitseva kumpare. Oppilaiden turvallisuuden vuoksi koulun pihan kaakkoisnurkan aitaamista tulisikin harkita.

Jätkäsaari-seura huomauttaa, että suurin tie Bunkkerin ja Tyynenmerenkadun raitiovaunupysäkkien (Länsiterminaali T1, H0235 ja H0236) välistä kulkee suoraan Bunkkerinaukion poikki, joten aukion poikki tulee muodostumaan luontainen oikoreitti tulevan uimahallin ja lähimpien raitiovaunupysäkkien välille, jota tullaan käyttämään varsinkin kiireessä. Seura suosittelee ottamaan tämän aukion läpi kulkevan jalankulkuliikenteen huomioon suunnitelmassa.

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

Jätkäsaari-seura pitää aukion liikenneturvallisuuden kannalta kannatettavana raitiovaunujen kääntöympyrän rajaamista pollareilla pohjoiseen Länsisatamankujan suuntaan, mutta toteaa, että alue tulisi rajata vastaavasti myös länteen Hampurinkujan suuntaan. Samoin seura kannattaa raitiovaunukiskojen alueen korostamista erivärisellä nupukivellä, mutta toteaa edelleen, että huomioväriä tulisi käyttää koko aukion kiskotuksen osalta, ei vain keskiympyrän tehosteena. Vaihtoehtoisesti varoaluetta voi rajata myös pollareilla.

Lisäksi seura haluaa kiinnittää huomiota siihen, että aukiolle suunnitellun rakennuksen ja raitiovaunukiskojen väliin on suunnitelmassa merkitty tiheästi puita, jotka heikentävät kääntölenkistä lähtevän raitiovaunun kuljettajan näkyvyyttä etelään päin. Seuran mielestä puustoa tulisi vähentää etenkin kiskojen läheltä aukion turvallisuuden parantamiseksi. Katusuunnitelmaluonnokseen ei ole merkitty jo kahdeksatta vuotta Verkkokaupan tavaratalon edessä seisovan helsinkiläisen kuvanveistäjä Tommi Toijan Bad Bad Boy -veistoksen (2013) sijaintia. Jätkäsaari-seura katsoo, että kyseinen veistos on ehtinyt muodostua Verkkokaupan edustalla olevan aukion tunnetuksi maamerkiksi, ja kannattaa sen säilyttämistä nykyisellä paikallaan. Esimerkiksi Helsingin yliopiston ja Koneen säätiön taidehistoriallisen Kuvakalsketutkimushankkeen blogissa veistoksen merkitystä nykyisessä paikassaan luonnehditaan seuraavasti: ”Teoksesta on vuosien saatossa muodostunut maamerkki, jota ohikulkijat pysähtyvät tutkailemaan. Monet myös päätyvät ikuistamaan itsensä sen kanssa. Uusi sijoituspaikka on luonut veistokselle asukkaiden keskuudessa uusia merkityksiä, joiden takia sen edelleen siirtäminen voisi tuntua tätä nykyä vaikealta.” (Bäckman et al. 2021, ”Paha poika osana Helsingin kaupunkikuvaa”, <https://blogs.helsinki.fi/kuvakalske/2021/11/18/paha-poika-osana-helsingin-kaupunkikuvaa/>)

Lopuksi Jätkäsaari-seura muistuttaa, että lausunnossaan 17.1.2022 Bunkkerinaukion nimeämisestä (HEL 2021-012349, hankenumero 4984_34) seura on esittänyt Bunkkerinkujan päässä olevan aukion nimeämistä sekaannusten välttämiseksi selvästi eri nimiseksi, esimerkiksi Hampurinaukioksi. Samalla seura muistuttaa myös pyynnöstään merkitä muutkin Jätkäsaaren tonttikatujen aukiot kaupungin paikkatietojärjestelmään.

Vastaus:

Katusuunnitelmat eivät koske koulun tonttia, katusuunnitelmissa ei päätetä koulun tontin järjestelyistä ml. aitauksesta. Katusuunnitelmissa on esitetty selkeät, turvalliset ja kulkua ohjaavat reitit myös koulun tontin suunnasta tulevan kulun pitkin Hampurinkujaa ja Länsisatamankujaa, jotka ohjaavat kiertämään raitiovaunujen kääntölenkin ympäri. Kulkua ohjaa kujille myös niiden kulmauksessa esitetty istutusalue ja Hampurinkujan raitiovaunulenkin puoleiselle reunalle esitetty reunakivi istutusalueineen sekä Länsisatamankujalle esitetty pollari- ja istutusalue. Jalankulku on sallittua myös raitiovaunujen kääntöpaikalla, mutta varsinaista jalankulkua ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista ohjata raitiovaunujen kääntöpaikalle. Tämän vuoksi kulkureitit on suunniteltu aukion laidoille. Pollareiden lisääminen Hampurinkujan puolelle ei turvallisuuden ole välttämätöntä ja niiden asentaminen haittaisi myös ylläpitoa. Raitiovaunujen kääntöpaikan kiveyksen väri on valittu maisemasuunnittelun lähtökohdista. Punertavalla kiven värillä korostetaan kivetyn alueen ympyrämuotoa. Punertavalla värillä ei ole tarkoitus korostaa raitiovaunujen varoaluetta sillä koko kivetty kääntöpaikka on raitiovaunujen käyttöaluetta. Varsinaista erillistä varoaluetta itsessään ei siis ole, eikä sitä ole tarpeen erikseen merkitä. Raitiovaunujen kulkualue on esitetty suunnitelmassa tehtäväksi nurmisaumattavalla kivellä, joka erottaa sen muista alueista ja toiminnoista. Suunnitelman kaltainen raitiovaunujen kääntölenkki on toteutettu mm. Arabianrantaan Kaj Franckin aukiolle, Pasilaan Ilmalantorille ja Manttan patsaan läheisyyteen, jossa jalankulkua on Bunkkerin edustan katuaukiokokonaisuutta merkittävästi enemmän.

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

Katuaukion laidassa olevan asemakaavoitetun tontin ja niille mahdollisesti tulevaisuudessa suunniteltavien rakennusten viereen esitettyjen puiden suhde raitiovaunukuljettajien näkymiin on tarkastettu ja puut on sijoitettu näkemäalueen ulkopuolelle.

Yksityisessä omistuksessa oleva Troijan veistos on sijoitettuna väliaikaisesti sijoitusluvalla nykyiselle paikalleen. Asemakaavassa tai katusuunnitelmassa ei ole esitetty erillistä tilavarausta taideteokselle, eikä se katusuunnitelmassa esitettyjen muiden toimintojen tilatarpeiden vuoksi aukiolle mahdu.

Jätkäsaariseuran antamaa mielipidettä Kaupungin nimistötoimikunnan esittämään Bunkkerinaukion viralliseen nimeämämiseen on käsitelty kaupungin nimistötoimikunnan kokouksessa 16.2.2022. Kaupungin nimistötoimikunta ei katsonut tarkoituksenmukaiseksi muuttaa tehtyä nimiesitystä. Bunkkerinaukion nimeämistä ei päätetä katusuunnitelmissa, vaan niistä laaditaan erilliset asemakaavapäällikön päätökset.

Projektinjohtaja

Katariina Hämäläinen

Tiedoksi

Palautteen antajat, kartta.hel.fi